

เอกสารประกอบการเรียน

ชุดพระพุทธศาสนา มรดกล้ำค่าของไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เล่ม 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
และพุทธประวัติ

นางธนารณ์ สุทธิพลวงษ์

ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านหมาก อำเภอบึงสามพัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 4

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนชุด พระพุทธศาสนา มรดกล้ำค่าของไทย
เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยกำหนดเนื้อหาให้นักเรียนอ่าน
และทำความเข้าใจในใบความรู้ ซึ่งมีรายละเอียดของเนื้อหาสาระการเรียนรู้
และนักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดแต่ละกิจกรรมได้ โดยเรียงลำดับเนื้อหา
ความรู้จากง่ายไปหายาก มีตัวอย่างและภาพประกอบอย่างชัดเจน

เอกสารประกอบการเรียนเล่มที่ 1 เรื่องความสำคัญของ พระพุทธศาสนา
และพุทธประวัติ นี้หวังว่าจะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเห็น
ความสำคัญของการศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็น
มรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู
นักเรียนโรงเรียนบ้านชมพู ที่ให้ความร่วมมือ แนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา
และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน จนทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารประกอบการเรียนชุดนี้ จะเป็นประโยชน์
แก่นักเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่สนใจนำไปพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ธนภรณ์ สุทธหลวง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	1
สารบัญ	2
คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียน	4
คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน	5
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	6
จุดประสงค์/สาระการเรียนรู้	7
แบบทดสอบก่อนเรียน	8
ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา	11
ใบงานที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา	15
ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย	16
ใบงานที่ 2 เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย	19
ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง สรูปพุทธประวัติ	20
ใบงานที่ 3 เรื่อง สรูปพุทธประวัติ	25
ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์	26
ใบงานที่ 4 เรื่อง เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์	30
ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง พุทธกิจสำคัญ	31
ใบงานที่ 5 เรื่อง พุทธกิจสำคัญ	34
แบบทดสอบหลังเรียน	35
บรรณานุกรม	38
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	39
เฉลยใบงานที่ 1	40
เฉลยใบงานที่ 2	41

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
เฉลยใบงานที่ 3	42
เฉลยใบงานที่ 4	43
เฉลยใบงานที่ 5	44

คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนและการเรียนรู้ตั้งคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชุดพระพุทธศาสนา มรดกล้ำค่าของไทย ได้จัดทำขึ้น โดยมี
จุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งได้จัดทำขึ้นจำนวน 9 เล่ม ได้แก่

- เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ
- เล่มที่ 2 เรื่อง พุทธสาวก ชาดก และชาวพุทธตัวอย่าง
- เล่มที่ 3 เรื่อง พระไตรปิฎก
- เล่มที่ 4 เรื่อง พระรัตนตรัยและพุทธศาสนสุภาษิต
- เล่มที่ 5 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- เล่มที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา
- เล่มที่ 7 เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ
- เล่มที่ 8 เรื่อง ศาสนพิธีและวันสำคัญทางศาสนา
- เล่มที่ 9 เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

แต่ละเล่มใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเล่มละ 2 ชั่วโมง
โดยใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 18 แผน ซึ่งในเล่มประกอบด้วย

1. คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียน
2. คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับครู และ นักเรียน
3. มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้
4. แบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ ใช้วัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน
5. ใบความรู้ ใบงาน
6. แบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลัง
ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน
7. บรรณานุกรม
8. ภาคผนวก ประกอบด้วย เฉลยใบงาน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและ
แบบทดสอบหลังเรียน

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน

เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชุด พระพุทธศาสนา มรดกล้ำค่าของไทย เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียน ได้ศึกษาด้วยตนเอง จากเนื้อหาสาระตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ใช้เวลาในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

1. ก่อนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนให้นักเรียนศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
3. ศึกษาเนื้อหาตามขั้นตอนจากเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ให้เข้าใจ แล้วทำใบงานที่กำหนดให้
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ
5. เมื่อทำกิจกรรมครบถ้วน เรียบร้อยแล้วจึงตรวจดูเฉลยที่อยู่ใน ภาคผนวกท้ายเล่ม ถ้าทำคะแนนได้ตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่าน เกณฑ์ และถ้าได้คะแนนน้อยกว่า 8 คะแนน หรือได้คะแนนต่ำกว่า คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนให้ผู้เรียนย้อนกลับไปศึกษาใหม่อีกครั้ง เมื่อตรวจสอบคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ให้บันทึกคะแนนที่ทำได้ลงในแบบสรุปผลการเรียนรู้
6. นักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูเฉลยก่อนทำกิจกรรมหรือแบบทดสอบ
7. นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยให้ปรึกษาครูผู้สอนทันที

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา
 หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและ
 ศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม
 เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.5/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือ
 ศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลัก
 ในการพัฒนาชาติไทย

ส 1.1 ป.5/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึง
 พุทธกิจสำคัญหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

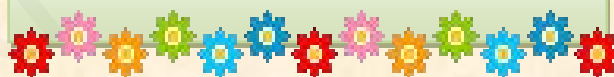

จุดประสงค์

1. อธิบายพระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย (K)
2. จำแนกมรดกทางวัฒนธรรมของพระพุทธศาสนาและหลักในการพัฒนาชาติไทย (P)
3. เห็นคุณค่าพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย(A)
4. อธิบายพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการเสด็จออกผนวช (K)
5. ลำดับเหตุการณ์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ได้ (P)
6. เห็นคุณค่าการศึกษาพุทธประวัติเพื่อนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง (A)

สาระการเรียนรู้

- มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา
- การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย
- สรูปพุทธประวัติ (ทบทวน)
- โปรดพระพุทธรูป (เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์)
- พุทธกิจสำคัญ ได้แก่ โลกัตถจริยา ญัตตัตถจริยา และ พุทธัตถจริยา

แบบทดสอบก่อนเรียน

เอกสารประกอบการเรียน ชุด พระพุทธศาสนา มรดกล้ำค่าของไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ

จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้

1. ข้อใดถือว่าเป็นมรดกที่สำคัญของพระพุทธศาสนาที่สำคัญต่อประเทศไทย

- ก. พระพุทธรูป
- ข. หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า
- ค. พระสงฆ์ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา
- ง. ศาสนสถาน และโบราณสถานต่างๆ

2. ในสมัยก่อน พ่อแม่มักพาลูกชายไปเรียนหนังสือกับใคร

- ก. ทหาร
- ข. พระสงฆ์
- ค. ผู้ใหญ่บ้าน
- ง. ญาติผู้ใหญ่

3. พระพุทธศาสนาช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของคนในสังคมวัน ข้อใด

- ก. ความสามัคคี
- ข. ความเมตตากรุณา
- ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ง. ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

4. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย

- ก. เพราะประเทศไทยมีวัดและพระสงฆ์เป็นจำนวนมาก
- ข. เพราะวัฒนธรรมของไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย
- ค. เพราะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย
- ง. เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

5. ศิลปะในข้อใดที่มีการสร้างสรรค์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่

- ก. งานหัตถกรรมเครื่องจักสาน
- ข. งานแกะสลักผักผลไม้
- ค. งานจิตรกรรมฝาผนัง
- ง. งานเครื่องปั้นดินเผา

6. ธรรมในข้อใดเป็นเหตุให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช

- ก. เทวทูต 4
- ข. สังขาร 4
- ค. อวิชชา 4
- ง. ธาตุ 4

7. พระสิทธัตถะกระทำความเพียรเป็นเวลานานเท่าใดจึงตรัสรู้

- ก. 4 ปี
- ข. 5 ปี
- ค. 6 ปี
- ง. 7 ปี

8. เพราะเหตุใดผู้ที่ไปทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้เสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์จึงไม่กลับมาแจ้งข่าว

- ก. ทำงานไม่สำเร็จจึงไม่กล้ากลับมา
- ข. ตามหาพระพุทธเจ้ายังไม่พบ
- ค. ระหว่างทางถูกโจรป่าทำร้าย
- ง. ได้ฟังธรรมแล้วทูลขอบวช

9. พุทธกิจ หมายถึงข้อใด

- ก. การงานที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
- ข. การบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้า
- ค. การสะสมบารมีของพระพุทธเจ้า
- ง. การปรินิพพานของพระพุทธเจ้า

10. พระพุทธเจ้าเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์เพื่อทำพุทธกิจด้านใด

- ก. โลกัตถจริยา
- ข. ญาติัตถจริยา
- ค. พุทธัตถจริยา
- ง. พุทธจริยา

ใบความรู้ที่ 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา ถือเป็นศาสนาประจำชาติไทย เพราะคนไทยส่วนใหญ่ และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์นับถือพระพุทธศาสนาและได้นำหลักธรรม คำสั่งสอนต่างๆของพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำรงชีวิต จึงกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อชาติไทย ดังนี้

1. พระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของคน ในสังคม ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษที่มีการสั่งสมและถ่ายทอด แก่ชนรุ่นหลังๆ ต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนกลายเป็นมรดก และเป็นสมบัติอันล้ำค่าของสังคมไทย

สังคมไทยกับพระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กัน ทั้งในทาง ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม สำหรับในทางวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา มีอิทธิพลในด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านรูปธรรม

มรดกทางวัฒนธรรมด้านรูปธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลปกรรมด้านต่างๆ เป็นผลงานสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดออกมาให้เห็นอย่างเป็น รูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านสถาปัตยกรรม เช่น โบสถ์ วิหาร สถูป เจดีย์

ด้านประติมากรรม เช่น พระพุทธรูป หรือแม้กระทั่งด้านจิตรกรรม เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง สิ่งเหล่านี้เกิดจากแรงศรัทธา ความเชื่อ และความเลื่อมใสของผู้สร้างที่มีต่อพระพุทธศาสนา ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมประจำชาติไทยได้อย่างเด่นชัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักจะสร้างและตกแต่งอย่างประณีต วิจิตร และงดงามเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะผู้สร้างสร้างด้วยความศรัทธาเพื่อให้เป็นสมบัติของส่วนรวม และเป็นมรดกตกทอดแก่ชนรุ่นหลังต่อไป

ภาพ : วัดบ้านชมภู ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
ที่มา : ธนภรณ์ สุทธิหลวง , 2555

2. ด้านจิตใจ

การที่คนไทยนับถือพระพุทธศาสนามาช้านาน ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยผูกพันกับพระพุทธศาสนา แทรกอยู่ในแนวคิดและความเชื่อจนหล่อหลอมจิตใจ และลักษณะนิสัยของคนไทยอยู่หลายประการ เช่น ความมีเหตุผล มีใจกว้าง มีน้ำใจ มีความเป็นมิตร รวมทั้งมีค่านิยมที่ดีงามในเรื่องความกตัญญูกตเวที การเคารพผู้อาวุโส การรู้จักพอ

นอกจากนี้ประเพณีต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ตลอดจนเทศกาลประจำปี ก็ล้วนเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นเครื่องผูกพันจิตใจให้ชาวพุทธเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ประเพณีเหล่านี้ยังมีส่วนโน้มน้าวจิตใจของผู้ปฏิบัติให้รู้จักเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีเมตตาธรรม

พระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและกลมกลืนอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยจนฝังลึกเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยด้านต่างๆ และมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จึงกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าของชาติไทย

การทำบุญถวายเทียนเนื่องในวันเข้าพรรษาของนักเรียนโรงเรียนบ้านชมภู
ที่มา : ธนภรณ์ สุทธหลวง , 2555

การทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา ของนักเรียน โรงเรียนบ้านชมภู
ที่มา : ธนภรณ์ สุทธหลวง , 2555

ใบงานที่ 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

คำชี้แจงจงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

-1. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติไทย
-2.คนไทยส่วนใหญ่และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงน้อมศาสนาพุทธ
-3.คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ มีความเป็นมิตร มีความกตัญญู
ส่วนหนึ่งมาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา
-4. มรดกทางวัฒนธรรมด้านรูปธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลปกรรมด้านต่างๆ
-5. วัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมทางพระพุทธศาสนา
-6. จิตกรรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม เป็นมรดกทางศาสนาด้านจิตใจ
-7. ความเห็นแก่ตัวเป็นพฤติกรรมของคนไทยที่ได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนา
-8. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นมรดกทางด้านจิตใจที่สืบทอดมาจากพระพุทธศาสนา
-9. พระพุทธรูป เป็นผลงานด้านจิตกรรรม
-10. หลักคำสอนของแต่ละศาสนามาเหมือนกัน จึงนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันไม่ได้

ใบความรู้ที่ 2

2. พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

ประวัติศาสตร์ชาติไทยมีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับพระพุทธศาสนามาโดยตลอด คนไทยได้นำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และนำมาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้ามาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่คนไทยนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่างๆ มีดังนี้

1. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมและเสียหาย แต่ให้มีกิน มีใช้ และดำรงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาในด้านนี้จึงเน้นไปที่การพัฒนาคนเป็นหลัก ซึ่งจะต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กันทั้ง 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านพฤติกรรมและการใช้ชีวิต ตลอดจนการทำมาหากิน(ศีล)
- 2) ด้านจิตใจ ได้แก่การพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มั่นคง มีคุณธรรม และมีความสงบ (สมาธิ)
- 3) ด้านปัญญา ได้แก่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ แนวความคิด ทักษะคดี และค่านิยม เพื่อให้รู้จักสิ่งต่างๆ และรู้ว่าควรปฏิบัติตนต่อสิ่งนั้นอย่างไร (ปัญญา)

การพัฒนาทั้ง 3 ด้านนี้ตามหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า ไตรสิกขา

นอกจากนี้การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม
เราสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องอื่นๆ
เช่น ภาวนา 4 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ดังนี้

1. พัฒนากาย เป็นการ
พัฒนาการใช้ชีวิตให้เหมาะสม
ถูกต้อง และมีประโยชน์
ให้รู้จักความพอดี ประหยัด
เรียบง่าย มีวินัย และรู้จักให้
เกียรติซึ่งกันและกัน

2. พัฒนาศีล เป็นการ
พัฒนาความประพฤติให้
สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นใน
สังคมได้อย่างมีความสุข ด้วย
ความรัก ความเมตตา และ
ความมีไมตรีจิตต่อกัน

ภาวนา 4

3. พัฒนาจิตใจ เป็นการ
พัฒนาความรู้สึกรู้จักคิดให้
ถูกต้องดีงาม มีสติ สมาธิ เป็น
มิตรต่อกัน ไม่คิดอิจฉาริษยา
กัน และรู้จักอดทนอดกลั้น

4. พัฒนาปัญญา เป็นการ
พัฒนาความคิดให้รู้จักไตร่ตรอง
มีเหตุผล เข้าใจ และรู้เท่าทัน
ถึงการเปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติด
ไม่ยึดมั่นถือมั่นจนเกินไป

หลักธรรมที่สำคัญอีกหมวดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย คือ อริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่ใช้แก้ปัญหาชีวิต และปัญหาประเทศชาติได้ ประกอบด้วย ทุกข์ (ปัญหา) สมุทัย (สาเหตุของปัญหา) นิโรธ (ความหมดไปของปัญหา) มรรค (วิธีแก้ปัญหา)

2. **การพัฒนาจิตใจ** การพัฒนาชาติไทยต้องพัฒนาให้สมดุลทั้งด้านวัตถุและจิตใจ สำหรับการพัฒนาจิตใจมีหลักธรรมมากมายที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ เช่น โอวาท 3 ดังนี้

1. **ไม่ทำชั่ว** คือ การทำไม่ดี อันเป็นสาเหตุทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เช่น ลักขโมย นื้อโกง ปล้นฆ่า และทำร้ายกัน

2. **ทำความดี** คือ การทำสิ่งที่ดีงาม ซึ่งทำไปแล้วไม่ทำให้ตนเอง และผู้อื่นเดือดร้อน เช่น มีเมตตากรุณาต่อกัน มีความเฟื่อแผ่กัน

3. **ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส** คือ การทำจิตใจของตนให้ปราศจากความเศร้าหมอง ขุ่นมัว ด้วยการฝึกฝนอบรมจิตให้เกิดความสดใสบึกบาน

พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

คำชี้แจงจงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

-1. ประวัติศาสตร์ชาติไทย มีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับพระพุทธศาสนา มาโดยตลอด
-2. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมจะเน้นไปในการพัฒนาคนเป็นหลัก
-3. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อม จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆกัน 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ และด้านปัญญา
-4. การพัฒนาด้านพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ทั้ง 3 ด้านนี้ ตามหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า ไตรสิกขา
-5. การพัฒนาด้านปัญญา คือการพัฒนาพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต
-6. ภาวนา 4 ประกอบด้วย พัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิตใจ และพัฒนาปัญญา
-7. หลักธรรมที่สำคัญอีกหมวดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย คือ อริยสัจ 4
-8. อริยสัจ 4 ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา และมรรค
-9. การพัฒนาชาติไทยต้องพัฒนาให้สมดุลทั้งด้านวัตถุ และจิตใจ
-10. หลักธรรมเรื่องโอวาท 3 คือ ไม่ทำชั่ว ทำความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส

ใบความรู้ที่ 3

1

พุทธประวัติ

พุทธประวัติ คือเรื่องราวของพระพุทธเจ้า เริ่มตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ จนถึงปรินิพพาน เราเป็นชาวพุทธควรศึกษาพุทธประวัติให้รู้ และเข้าใจถูกต้อง

สรุปพุทธประวัติ

พระพุทธเจ้า มีพระนามเดิมว่า **สิทธัตถะ** เป็นพระราชโอรสของ **พระเจ้าสุทโธทนะ** กษัตริย์ผู้ครองกรุงกบิลพัสดุ์ กับ **พระนางสิริมหามายา** ประสูติเมื่อวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ใต้ต้นสาละ ณ สวนลุมพินีวัน ซึ่งอยู่ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์ กับกรุงเทวทหะ เมื่อพระชนมายุได้ 7 วัน พระราชมารดาสวรรคต เจ้าชายสิทธัตถะจึงได้รับการเลี้ยงดูจากพระนาง **พระขางดีโคตรมี** ต่อมาเมื่อเจริญวัยได้ทรงเข้ารับการศึกษา ความรู้ต่างๆ จากครูวิศวามิตร จนแตกฉาน และเมื่อพระชนมายุ 16 พรรษา ได้ทรงอภิเษกสมรสกับ **เจ้าหญิงยโสธรา(พิมพา)** มีพระโอรสพระองค์หนึ่งนามว่า **ราहुล**

2

พระกุมารโพธิสัตว์ประสูติแล้วเสด็จพระราชดำเนิน 7 ก้าวมีดอกบัวทิพย์รองรับพระบาท

3

เจ้าชายสิทธัตถะทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงยโสธรา(พิมพา)

เจ้าชายสิทธัตถะได้เสด็จประพาสพระราชอุทยาน ทรงเห็นสภาพความเป็นจริงของชีวิตที่เรียกว่า เทวทูต 4 คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และ สมณะ เมื่อทรงเห็น คนแก่ คนเจ็บ และคนตาย ก็ทรงเกิดความสลดพระทัย และเข้าใจความจริงของชีวิต ว่ามีแต่ความทุกข์ ต่อมาทรงเมื่อทรงเห็นสมณะ (นักบวช) ซึ่งมีกิริยาสงบ ทรงพอพระทัยและเห็นว่าหนทางนี้ (การเป็นนักบวช) น่าจะทำให้พ้นจากความทุกข์ได้ เมื่อพระชนมายุ 29 พรรษา ทรงตัดสินใจเสด็จออกผนวช เพื่อแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ หลังจากที่แสวงหาหนทางพ้นทุกข์อยู่นานถึง 6 ปี ก็ได้ตรัสรู้ธรรม 4 เป็นพระพุทธเจ้าในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 และได้ทรงประกาศหลักธรรมที่ตรัสรู้ ให้ผู้อื่นได้รู้ และปฏิบัติตามโดยทรงแสดงธรรมโปรดปัญจวัคคีย์ เป็นกลุ่มแรกที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ทำให้มีพระสงฆ์สาวก และพระรัตนตรัยครบทั้ง 3 ต่อจากนั้นคำสอนของพระองค์ก็แพร่หลายเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

4

เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จประพาสอุทยานหลวงทอดพระเนตรเทวทูต
4 ประการ คือคนแก่ คนเจ็บป่วย คนตาย และบรรพชิต

5

เจ้าชายสิทธัตถะทรงตัดสินใจพระทัยจะเสด็จออกผนวชขณะที่มี
พระชนมายุ 29 พรรษา วันเดียวกับที่พระโอรสราหุลประสูติ

6

เจ้าชายสิทธัตถะพระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยาด้วยวิธีการต่างๆ เป็นเวลาถึง 6 ปีโดยมีหมู่ปัญจวัคคีย์คอยเฝ้าปรนนิบัติ

7

เจ้าชายสิทธัตถะทรงตรัสรู้หรือริยตั้ง 4 ท่าเรือพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ใบงานที่ 3

สรุปพุทธประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความต่อไปนี้เติมลงใน ที่สัมพันธ์กับข้อความแต่ละข้อ

สิทธัตถะ สอนลูมพินีวัน วันประสูติ ยโสธราหรือพิมพา ราहुล
เทวทูต 4 พระนางปชาบดีโคตรมี ปญจวัคคีย์ อริยสัจ 4 ครุวิสามิตร

1. พระพุทธเจ้าประสูติที่
2. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า
3. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 คือ
4. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ที่เจ้าชายสิทธัตถะพบคือ
5. เมื่อพระมารดาสวรรคต เจ้าชายสิทธัตถะทรงได้รับการเลี้ยงดูจาก
6. เจ้าชายสิทธัตถะอภิเษกสมรสกับพระนาง
7. เจ้าชายสิทธัตถะ มีพระโอรสชื่อ
8. เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษาศิลปวิทยาการต่างๆ กับ
9. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรียกว่า
10. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรด

ใบความรู้ที่ 4

เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์

หลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้และได้ประกาศพระศาสนาแล้ว พระเจ้าสุทโธทนะผู้เป็นพระราชบิดาทรงทราบข่าว มีพระประสงค์ที่จะ ทอดพระเนตรพระราชโอรส จึงส่งอำมาตย์ นามว่า กาฬทายี ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เพื่อทูลให้เสด็จมายังกรุงกบิลพัสดุ์ และเมื่ออำมาตย์กาฬทายีได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และได้ฟังธรรมเทศนาก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธา และทูลขอบวช หลังจากบวช แล้ว กาฬทายีอำมาตย์ ได้ทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ ตามพระ คำรัศของพระเจ้าสุทโธทนะ

พระพุทธเจ้าทรงรับคำและได้เสด็จมายังกรุงกบิลพัสดุ์ พร้อมกับเหล่า พุทธสาวกจำนวน 20,000 รูป โดยประทับอยู่ ณ วัณนิโครธาราม กรุงกบิลพัสดุ์ และรุ่งเช้าก็ทรงเสด็จออกรับบิณฑบาตตามปกติ แล้วจึงเสด็จเข้าไปในพระราชวัง พระเจ้าสุทโธทนะได้เสด็จออกมาต้อนรับพร้อมด้วยพระประยูรญาติ และมี พระญาติที่มีอาวุโสบางพระองค์แสดงอาการไม่เลื่อมใสเนื่องจากมองเห็นว่า พระพุทธเจ้าทรงมีอาวุโสน้อยกว่า และผู้ที่มีอายุคราวบุตรหลานมานั้นข้างหน้า เพื่อถวายอภิวัตพระพุทธเจ้า ส่วนพวกตนพากันถอยออกมานั่งข้างหลังและ ไม่ยอมถวายอภิวัต ทำให้พระพุทธเจ้าทรงแสดงพุทธานุภาพให้ปรากฏโดยการ ลอยพระองค์สู่อากาศเหนือเศียรพระประยูรญาติ เพื่อลดทิฐิมานะของพระประยูรญาติ

แล้วเสด็จประทับบนพระพุทธรูป ทันใดนั้นก็เกิดฝนโบกขรพรรษตกลงมา ฝนโบกขรพรรษนี้มีลักษณะเป็นน้ำฝนสีแดง ผู้ใดปรารถนาให้เปียกกายก็จะเปียก ผู้ใดไม่ปรารถนาให้เปียกกายก็จะไม่เปียก จากเหตุการณ์ที่ปรากฏนี้ทำให้พระพุทธรูปและพระประยูรญาติต่างชื่นชมพระบารมี เมื่อพระเจ้าสุทโธทนะเสด็จกลับพระราชวังโดยที่พระองค์ไม่ได้นิมนต์พระพุทธเจ้าเข้าไปเสวยพระกายาหารในพระราชวัง ดังนั้นเมื่อเวลาเช้าของวันต่อมาพระพุทธเจ้าพร้อมกับพระสาวกได้ออกบิณฑบาตตามปกติ ความทราบถึงพระเจ้าสุทโธทนะ พระองค์ทรงตกพระทัยมาก และได้เสด็จไปทูลตักพ้อต่อว่าพระองค์มีความรู้สึกอับอายมากที่พระพุทธเจ้าไปเที่ยวขออาหารจากผู้คนโดยทั่วไป ทั้งที่เป็นพระราชโอรสของพระมหากษัตริย์ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า การเสด็จออกบิณฑบาตนั้นเป็นประเพณีของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย พร้อมทั้งแสดงธรรมโปรดพระพุทธรูปจนสำเร็จโศดาปัตติผล พระเจ้าสุทโธทนะได้ทูลอาราธนาพระพุทธและสาวกเข้าไปฉันภัตตาหารในพระราชวัง และเมื่อพระพุทธเจ้าเสวยภัตตาหารแล้วได้แสดงพระธรรมเทศนา ในการนี้พระเจ้าสุทโธทนะได้ฟังธรรมและทรงบรรลุพระสัทกาคามีผล พระนางปชาบดีทรงบรรลุโศดาปัตติผล และในวันต่อมาพระพุทธเจ้าได้เสด็จไปเทศนาโปรดพระนางพิมพาจนบรรลุโศดาปัตติผล เมื่อพระพุทธเจ้าจะเสด็จจากกรุงกบิลพัสดุ์ ได้มีเชื้อพระวงศ์ ทั้งฝ่ายสาकยวงศ์ และโกถิยวงศ์ออกพนวตามพระพุทธเจ้าอีก 6 พระองค์

ในการเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ในครั้งนี้ พระนางพิมพาได้ทรงพาพระราหุลพระราชโอรสมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และให้พระราหุลทูลขอราชสมบัติ ซึ่งในการนี้พระพุทธเจ้าทรงไม่ประทานให้ เนื่องจากพระองค์เห็นว่าราชสมบัตินั้นเป็นของไม่เที่ยง แต่สิ่งที่จะต้องมอบให้แก่พระราชโอรสคือ อริยทรัพย์ ดังนั้นจึงทรงรับสั่งให้พระสาถิบุตรทำการอุปสมบทให้แก่พระราหุล โดยที่พระราหุลทรงมีพระชนมายุเพียง 9 พรรษา จึงไม่สามารถบวชเป็นพระภิกษุได้ จึงได้บรรพชาเป็นสามเณร

ทำให้พระราहुลเป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา เรื่องนี้ทราบถึงพระกรรมพระเจ้าสุทโธทนะว่า พระราहुลได้ทรงบรรพชาเป็นสามเณร ทำให้พระเจ้าสุทโธทนะทรงเสียพระทัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหมดรัชทายาทที่จะสืบสมบัติ และพระองค์ได้ทรงขอพระพุทธเจ้าว่าต่อไปภายภาคหน้าขอให้พระสงฆ์สาวกจะต้องไม่จัดการบรรพชา หรืออุปสมบทให้แก่บุตรที่บิดามารดายังไม่อนุญาต ทำให้พระพุทธเจ้าได้ทรงออกพุทธบัญญัติว่า “ถ้าบุคคลใดมีความต้องการจะบวชในพระพุทธศาสนาจะต้องได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก่อน”

8

พระกาฬุทายีเถระได้พาไปบิณฑบาตในพระราชวังหลวง กรุงกบิลพัสดุ์แล้วนำบาตรที่พระเจ้าสุทโธทนะ พระราชบิดาใส่มาถวายพระพุทธเจ้า

9

พระพุทธเจ้าทรงเสด็จบิณฑบาตในชานกรุงกบิลพัสดุ์เมืองราชคฤห์ พร้อมหมู่สงฆ์สาวก ๒,๐๐๐ รูปพระเจ้าสุทโธทนะ พระราชบิดา ทรงเสด็จไปตัดพ้อติเตียนความประพฤติภิกขาจาร (บิณฑบาต) ตรัสว่า ผิดธรรมเนียมของกษัตริย์ชาติตยวงศ์เป็นเหตุการณัระหว่างเสด็จกลับสู่กรุงกบิลพัสดุ์

10

พระพุทธองค์ทรงเสด็จไปโปรดพระนางพิมพาและพระราหุลราชกุมาร

เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์

คำชี้แจงจงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

-1. พระเจ้าสุทโธทนะทรงส่งครูวิศวามิตร ไปทูลเชิญพระพุทธเจ้าเสด็จ
กรุงกบิลพัสดุ์
-2. อำมาตย์กาฬทายี ได้เข้าเฝ้าและฟังธรรมเทศนาที่เกิดความเลื่อมใสศรัทธา
และทูลขอบวช
-3. พระพุทธเจ้าได้เสด็จมากรุงกบิลพัสดุ์พร้อมเหล่าพุทธสาวกจำนวน
20,000 รูป
-4. พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทับอยู่ ณ วัดเวฬุวันวิหาร กรุงกบิลพัสดุ์
-5. พระพุทธเจ้าทรงแสดงพุทธานุภาพให้ปรากฏโดยการลอยพระองค์สู่อากาศ
เหนือเศียรพระประยูรญาติ เพื่อลดทิฐิมานะของพระประยูรญาติ
-6. ฝนโบกขรพรรษมีลักษณะเป็นน้ำฝนสีขาวบริสุทธิ์
-7. พระพุทธเจ้ารับสั่งให้พระสาลิบุตรทำการอุปสมบทให้แก่พระราหุล
-8. พระราหุลบรรพชาเป็นสามเณรเมื่อมีพระชนมายุ 10 พรรษา
-9. พระราหุลเป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา
-10. พระพุทธเจ้าได้ทรงออกพุทธบัญญัติว่า “ถ้าบุคคลใดมีความต้องการจะบวช
ในพระพุทธศาสนาจะต้องได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก่อน”

ใบความรู้ที่ 5

พุทธกิจสำคัญ

พุทธกิจ หมายถึง กิจที่พระพุทธทรงบำเพ็ญการงานที่พระองค์ควรกระทำ ซึ่งในระยะเวลา 45 พรรษา ที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ทรงปฏิบัติพุทธกิจต่างๆ มากมาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านสำคัญดังนี้

1. โลกัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาวโลก ภายหลังจากจากตรัสรู้และเสวยวิมุตติสุข (ความสุขอันเกิดจากการหลุดพ้นกิเลส) ได้ ตัดสินพระทัยเสด็จเผยแผ่สิ่งที่พระองค์ตรัสรู้ เพื่อประโยชน์แก่มหาชนในแว้นต่างๆ
2. ญาติัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์แก่พระประยูรญาติทั้งทางฝ่ายพระพุทธบิดา และพระพุทธรมารดา เช่นเสด็จไปแสดงธรรมโปรดพระราชบิดา ให้ราหุลกุมาร พระโอรสบวชเป็นสามเณร บวชให้แก่พระอานนท์ นันทะ พระนางพิมพา พระนางปชาบดีโคตรมี
3. พุทธัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์โดยฐานะเป็นพระพุทธเจ้า ตามหน้าที่และความรับผิดชอบของพระองค์ เช่น ทรงบัญญัติพระวินัยให้เป็นหลักปกครองพระสงฆ์ ทรงสถาปนาพุทธบริษัท 4 ให้เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนา

พุทธกิจสำคัญ ตลอดเวลา 45 พรรษา นับตั้งแต่ตรัสรู้มา พระพุทธเจ้าทรงอาศัยพระมหากรุณาคุณ เสด็จประกาศศาสนาเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในแว้นต่างๆ โดยไม่ทรงเห็นแก่ความยากลำบาก ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนได้รับความสุข ความสงบ และความร่มเย็น โดยวันหนึ่งๆมีการกิจที่ปฏิบัติ 5 ประการ ซึ่งเรียกว่า **พุทธกิจ 5** ดังนี้

1. เวลาเช้า

เสด็จบิณฑบาตเพื่อโปรดสัตว์ โดยการสนทนาธรรมหรือแสดงธรรม

2. เวลาบ่าย

แสดงธรรมแก่ประชาชน ที่มาเฝ้าบริเวณที่ประทับ

3. เวลาค่ำ

ประทานโอวาทแก่พระสงฆ์

4. เวลาเที่ยงคืน

ทรงตอบปัญหาทวดา และพระมหากษัตริย์

5. เวลาใกล้รุ่ง

ทรงพิจารณาสัตว์โลกว่าผู้ใดมีนิสัยที่จะบรรลุธรรมได้ เพื่อจะเสด็จไปโปรดในเวลาเช้า

11

พุทธกิจ 5 ประการ

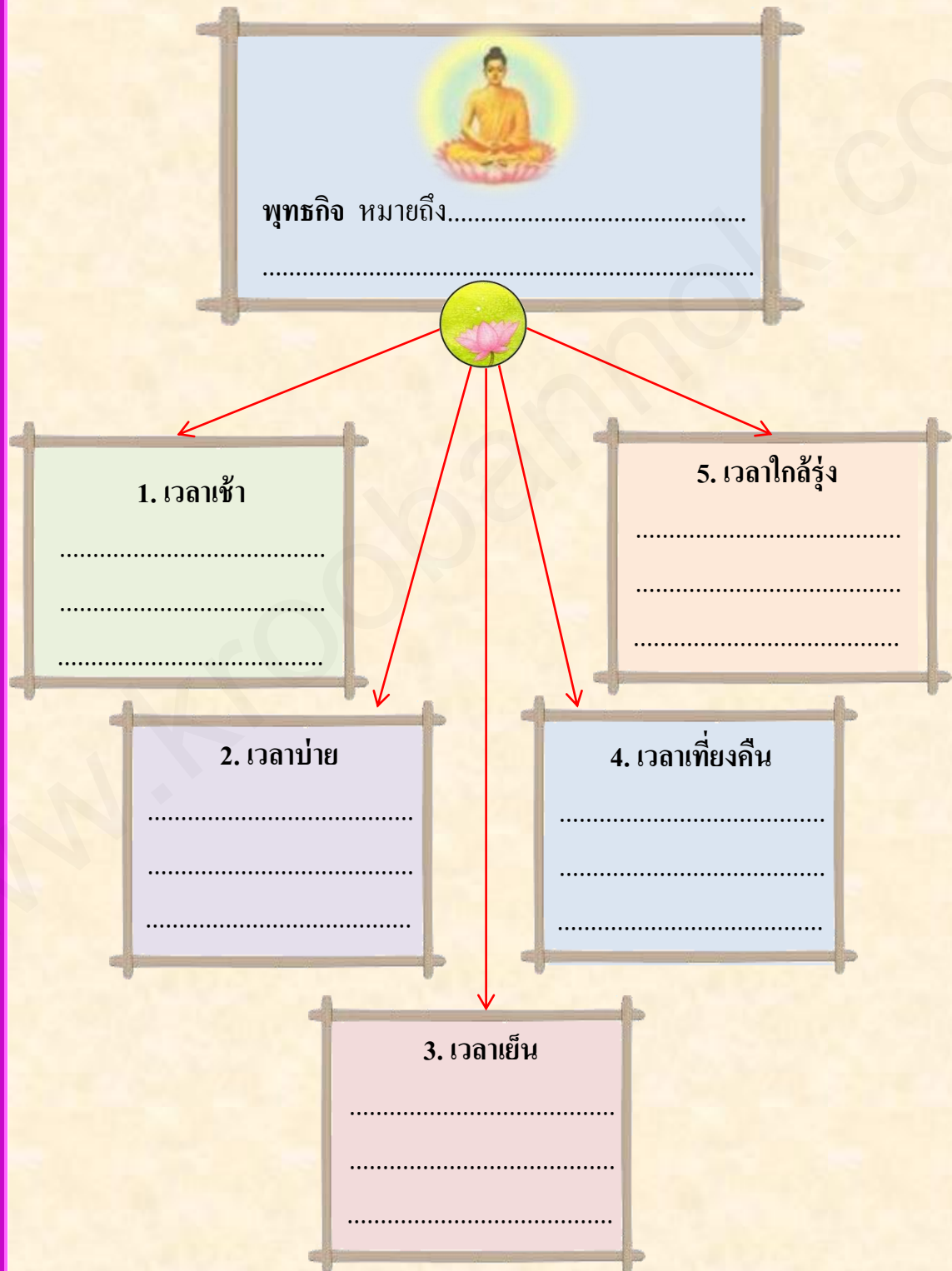
ภาพพุทธประวัติ ภาพที่ 1 - 11

ที่มา : <http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=26&t=45513&start=90>

ใบงานที่ 5

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายข้อความต่อไปนี้ลงในแผนผังความคิด

แบบทดสอบหลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียน ชุด พระพุทธศาสนา มรดกล้ำค่าของไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้

1. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย

- ก. เพราะประเทศไทยมีวัดและพระสงฆ์เป็นจำนวนมาก
- ข. เพราะวัฒนธรรมของไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย
- ค. เพราะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย
- ง. เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

2. พุทธกิจ หมายถึงข้อใด

- ก. การงานที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
- ข. การบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้า
- ค. การสะสมบารมีของพระพุทธเจ้า
- ง. การปรินิพพานของพระพุทธเจ้า

3. พระสิทธัตถะกระทำความเพียรเป็นเวลานานเท่าใดจึงตรัสรู้

- ก. 4 ปี
- ข. 5 ปี
- ค. 6 ปี
- ง. 7 ปี

4. ข้อใดถือว่าเป็นมรดกที่สำคัญของพระพุทธศาสนาที่สำคัญต่อประเทศไทย

- ก. พระพุทธรูป
- ข. หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า
- ค. พระสงฆ์ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา
- ง. ศาสนสถาน และ โบราณสถานต่างๆ

5. ในสมัยก่อน พ่อแม่มักพาลูกชายไปเรียนหนังสือกับใคร

- ก. ทหาร
- ข. พระสงฆ์
- ค. ผู้ใหญ่บ้าน
- ง. ญาติผู้ใหญ่

6. ธรรมในข้อใดเป็นเหตุให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช

- ก. สังขาร 4
- ข. เทวทูต 4
- ค. อวิชชา 4
- ง. ธาตุ 4

7. พระพุทธเจ้าเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์เพื่อทำพุทธกิจด้านใด

- ก. โลกัตถจริยา
- ข. ญาติัตถจริยา
- ค. พุทธัตถจริยา
- ง. พุทธจริยา

8. พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยเหลือหลอมพฤติกรรมของคนในสังคม
ยุควัน ข้อใด

- ก. ความสามัคคี
- ข. ความเมตตากรุณา
- ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ง. ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

9. เพราะเหตุใดผู้ที่ไปทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้เสด็จกลับ
กรุงกบิลพัสดุ์จึงไม่กลับมาแจ้งข่าว

- ก. ทำงานไม่สำเร็จจึงไม่กล้ากลับมา
- ข. ตามหาพระพุทธเจ้ายังไม่พบ
- ค. ระหว่างทางถูกโจรป่าทำร้าย
- ง. ได้ฟังธรรมแล้วทูลขอบวช

10. ศิลปะในข้อใดที่มีการสร้างสรรค์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
เป็นส่วนใหญ่

- ก. งานหัตถกรรมเครื่องจักสาน
- ข. งานแกะสลักผักผลไม้
- ค. งานจิตรกรรมฝาผนัง
- ง. งานเครื่องปั้นดินเผา

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549.

จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด,

จงจรัส แจ่มจันทร์ และสุพน ทิมอ่ำ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน

สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ป. 5. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร :

อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, 2552.

บุรชัย ศิริมหาสาคร และคณะ. คู่มือครู สาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.5. กรุงเทพมหานคร :

อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, มปป.

_____. คู่มือครู สาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา ป.5.

กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด , มปป.

วิริยะ บุญยนิวาสน์ และคณะ. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์

อจท. จำกัด, 2552.

สำลี รักสุทธี และคณะ. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 1 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา,

2547.

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ก่อนเรียน		หลังเรียน	
ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ง	1	ค
2	ข	2	ก
3	ง	3	ค
4	ค	4	ง
5	ค	5	ข
6	ก	6	ข
7	ค	7	ข
8	ง	8	ง
9	ก	9	ง
10	ข	10	ค

เฉลยใบงานที่ 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

คำชี้แจงจงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

-✓1. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติไทย
-✓2.คนไทยส่วนใหญ่และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงนับถือศาสนาพุทธ
-✓3.คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ มีความเป็นมิตร มีความกตัญญู
ส่วนหนึ่งมาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา
-✓4. มรดกทางวัฒนธรรมด้านรูปธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลปกรรมด้านต่างๆ
-✓5. วัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมทางพระพุทธศาสนา
-✕6. จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม เป็นมรดกทางศาสนาด้านจิตใจ
(ด้านรูปธรรม)
-✕7. ความเห็นแก่ตัวเป็นพฤติกรรมของคนไทยที่ได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนา (ความโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ)
-✓8. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นมรดกทางด้านจิตใจที่สืบทอดมาจากพระพุทธศาสนา
-✕9. พระพุทธรูป เป็นผลงานด้านจิตรกรรม (ประติมากรรม)
-✕10. หลักคำสอนของแต่ละศาสนาไม่เหมือนกัน จึงนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันไม่ได้ (ได้เพราะทุกศาสนาสอนให้เป็นคนดี)

เฉลยใบงานที่ 2

พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

คำชี้แจงจงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

-✓1. ประวัติศาสตร์ชาติไทย มีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับพระพุทธศาสนา มาโดยตลอด
-✓2. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมจะเน้นไปในการพัฒนาคนเป็นหลัก
-✕3. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อม จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆกัน 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ และด้านปัญญา (พัฒนาทั้ง 3 ด้าน)
-✓4. การพัฒนาด้านพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ทั้ง 3 ด้านนี้ ตามหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า ไตรสิกขา
-✕5. การพัฒนาด้านปัญญา คือการพัฒนาพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต (การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ แนวความคิด ทศนคติ และค่านิยม)
-✓6. ภาวนา 4 ประกอบด้วย พัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิตใจ และพัฒนาปัญญา
-✓7. หลักธรรมที่สำคัญอีกหมวดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย คือ อริยสัจ 4
-✕8. อริยสัจ 4 ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา และมรรค (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค)
-✓9. การพัฒนาชาติไทยต้องพัฒนาให้สมดุลทั้งด้านวัตถุ และจิตใจ
-✓10. หลักธรรมเรื่องโอวาท 3 คือ ไม่ทำชั่ว ทำความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส

เฉลยใบงานที่ 3

พุทธประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความต่อไปนี้เติมลงใน ที่สัมพันธ์กับข้อความแต่ละข้อ

สิทธัตถะ สวันลุมพินีวัน วันประสูติ ยโสธราหรือพิมพา ราชุล
เทวทูต 4 พระนางปชาบดีโคตรมี ปัญจวัคคีย์ อริยสัจ 4 ครุวิสามิตร

1. พระพุทธเจ้าประสูติที่
2. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า
3. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 คือ
4. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ที่เจ้าชายสิทธัตถะพบคือ
5. เมื่อพระมารดาสวรรคต เจ้าชายสิทธัตถะทรงได้รับการเลี้ยงดูจาก
6. เจ้าชายสิทธัตถะอภิเษกสมรสกับพระนาง
7. เจ้าชายสิทธัตถะ มีพระโอรสชื่อ
8. เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษาศิลปะวิทยาการต่างๆ กับ
9. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรียกว่า
10. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรด

เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์

คำชี้แจงจงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

-✗1. พระเจ้าสุทโธทนะทรงส่งครุวิสามิตรไปทูลเชิญพระพุทธเจ้าเสด็จ
กรุงกบิลพัสดุ์ (อำมาตย์กาพูทายี)
-✓2. อำมาตย์กาพูทายี ได้เข้าเฝ้าและฟังธรรมเทศนาที่เกิดความเลื่อมใสศรัทธา
และทูลขอบวช
-✓3. พระพุทธเจ้าได้เสด็จมากรุงกบิลพัสดุ์พร้อมเหล่าพุทธสาวกจำนวน
20,000 รูป
-✗4. พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทับอยู่ ณ วัดเวฬุวันวิหาร กรุงกบิลพัสดุ์
(วัดนิโครธาราม)
-✓5. พระพุทธเจ้าทรงแสดงพุทธานุภาพให้ปรากฏโดยการลอยพระองค์สู่อากาศ
เหนือเศียรพระประยูรญาติ เพื่อลดทิวิมานะของพระประยูรญาติ
-✗6. ฝนโบกขรพรรษมีลักษณะเป็นน้ำฝนสีขาวบริสุทธิ์ (สีแดง)
-✓7. พระพุทธเจ้ารับสั่งให้พระสาลิบุตรทำการอุปสมบทให้แก่พระราหุล
-✗8. พระราหุลบรรพชาเป็นสามเณรเมื่อมีพระชนมายุ 10 พรรษา (9 พรรษา)
-✓9. พระราหุลเป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา
-✓10. พระพุทธเจ้าได้ทรงออกพุทธบัญญัติว่า “ถ้าบุคคลใดมีความต้องการจะบวช
ในพระพุทธศาสนาจะต้องได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก่อน”

เฉลยใบงานที่ 5

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายข้อความต่อไปนี้ลงในแผนผังความคิด

